

1

Αμέσως μετά τη βραδινή προσευχή, οι κάτοικοι του Τουρκομαχαλά* γέμισαν τα καφεενεία. Άντρες με φέσια και σαρίκια κουβέντιαζαν, παίζοντας στα χέρια τους κομπολόγια και πίνοντας τον καφέ και το τσάι τους. Ο καπνός από τους ναργιλέδες και τα τσιγάρα σιγά σιγά φούντωσε και σχημάτισε ένα σύννεφο γύρω από το αδύναμο φως που έβγαζαν οι λάμπες γκαζιού.

Πάνω από τα τσαγιερά στεκόταν ένας άντρας με σκουφάκι προσευχής. Έδινε τα ταψιά στους βοηθούς του κι ύστερα σκούπιζε το ιδρωμένο του μέτωπο με μια πετσέτα που κρεμόταν στον ώμο του. Κάπου κάπου έπιανε την κουβέντα με έναν ηλικιωμένο φλαουτίστα. Εκείνος καθόταν σταυροπόδι σ' ένα κιλίμι ακριβώς πίσω του.

Ο επιθεωρητής Τζεβντέτ Σαμί ήπια μια γουλιιά από τον καφέ του, ψημένο στα ξύλα που σιγόκαιγαν στην εστία. Ύστερα σήκωσε το βλέμμα του στον Σωκράτη Ελισαίο.

«Φαντάζομαι θα σε τρώει η περιέργεια να μάθεις γιατί σε φώναξα άρον άρον, έτσι δεν είναι;» τον ρώτησε.

Ήταν μελαχρινός, γύρω στα τριανταπέντε, κι είχε φουντωτό μουστάκι. Εκείνο το απόγευμα φορούσε πολιτικά. Με τη μαύρη ρεντιγκότα και τη γραβάτα του έδειχνε πολύ κομψός. Το φέσι του ήταν ολοφάνερα του κουτιού.

---

* Η γειτονιά που έμεναν οι Τούρκοι στη Σμύρνη. Ανήκε μαζί με την εβραϊκή συνοικία στον Πάνω Μαχαλά, το κομμάτι της πόλης που έφτανε μέχρι τις παρυφές του Όρους Πάγου. Στον Κάτω Μαχαλά έμεναν κυρίως ο χριστιανικός πληθυσμός, οι Έλληνες, οι Αρμένιοι και οι Λεβαντίνοι.

«Ναι, είμαι περιέργος», είπε ο Σωκράτης. «Ξαφνιάστηκα όταν είδα τον αστυφύλακα που έστειλες στο γραφείο μου. Είπε ότι ήθελες να με συναντήσεις, αλλά δεν μου έδωσε καμιά εξήγηση».

Μιλούσε τα τούρκικα με την προφορά των Ρωμιών.

«Αν κάνεις λίγο υπομονή, θα σου τα εξηγήσω όλα».

«Σ' ακούω», είπε ο Σωκράτης.

Έβγαλε μια ασημένια ταμπακέρα κι άναψε τσιγάρο. Φύσηξε τον καπνό με ευχαρίστηση κι έπειτα ήπια μια γουλιά από το σερμπέτι τριαντάφυλλο που του είχαν φέρει μαζί με τον καφέ. Ο Τζεβντέτ Σαμί τράβηξε την καρέκλα του λίγο πιο κοντά στον Ρωμίο και τον ρώτησε χαμηλόφωνα:

«Άκουσες για τον φόνο του Ρεσάτ Χιουσεϊν;»

«Κάτι διάβασα στην εφημερίδα *Νέα Σμύρνη*», είπε μετά από λίγη σκέψη ο νεαρός άντρας.

Ήταν μελαμψός με μαύρα, σγουρά μαλλιά και πράσινα μάτια.

«Αν δεν κάνω λάθος ήταν απόστρατος, δούλεψε ως φαρμακοποιός στον στρατό. Τον σκότωσαν στο σπίτι του στο Τιλικλίκ*. Δεν είδα όμως καμιά είδηση στις εφημερίδες για τη σύλληψη του δολοφόνου».

Στο πρόσωπο του Τζεβντέτ Σαμί σχηματίστηκε μια ενοχλημένη γκριμάτσα.

«Δίκιο έχεις. Παρόλο που περάσαν κοντά τρεις μήνες από το έγκλημα, ακόμα δεν καταφέραμε να βρούμε τον δολοφόνο. Γι' αυτό ήθελα να σε συναντήσω. Χρειάζομαι τη βοήθειά σου».

Ο Σωκράτης ανασήκωσε τα φρύδια του με απορία.

«Πώς μπορώ να σε βοηθήσω εγώ; Δεν τον ήξερα καθόλου».

«Υπομονή, παλιόφιλε», είπε ο άλλος και συνέχισε βαρύνουσα: «Δεν μπορέσαμε να βρούμε κανένα στοιχείο που να μας διαφωτίσει για τον λόγο που δολοφονήθηκε ο μακαρίτης. Παρ' όλα αυτά, ο αδερφός του μας είπε ότι από το σπίτι λείπει η πιστόλα του πατέρα τους. Η λαβή της ήταν επίχρυση. Όπως καταλαβαίνεις, ήταν πολύτιμη. Ξέρεις καλά πως τέτοια αντικείμενα τραβάνε αμέσως

---

* Ένα από τα περικόμωρα της Σμύρνης.

την προσοχή των αλλόθρησκων συλλεκτών. Αυτός είναι ο λόγος που θέλω τη βοήθειά σου. Εσύ ασχολείσαι με τις υποθέσεις των χριστιανών. Όλοι τους είναι πλούσιοι. Ανάμεσά τους υπάρχουν και συλλέκτες. Αν ακούσεις ότι υπάρχουν κάποιοι που ενδιαφέρονται για όπλα του οθωμανικού στρατού και με ενημερώσεις, θα μου δώσεις μεγάλη χαρά. Ο δολοφόνος μπορεί να είναι ένας απ' αυτούς».

«Καλή σκέψη! Θα κάνω ό,τι περνάει από το χέρι μου. Μην ανησυχείς». Ήπια μια γουλιά από τον καφέ του και συνέχισε: «Εκτός από τον αδερφό του, υπάρχει άλλος συγγενής του Ρεσάτ Χιουσεϊν στη Σμύρνη;» ρώτησε.

«Όχι, φίλε μου. Έχει δυο αδέρφια που ζουν στην Κωνσταντινούπολη. Ήρθαν για την κηδεία και γύρισαν πίσω αμέσως μόλις διάβασαν τις προσευχές. Ο συγχωρεμένος δεν παντρεύτηκε ποτέ».

«Κι ο αδερφός του εδώ; Τι μπορείς να μου πεις γι' αυτόν;»

«Έχει συνταξιοδοτηθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών Υποθέσεων. Για λίγο ήταν και Κυβερνήτης. Τώρα μένει στο σπίτι του αδερφού του».

Αμέσως άρχισε να του εξηγεί τους πιθανούς τρόπους δολοφονίας του φαρμακοποιού. Σύμφωνα με τις εικασίες του Τζεβντέτ Σαμί, ο δολοφόνος πλησίασε τον Ρεσάτ Χιουσεϊν από πίσω και τον χτύπησε αρκετές φορές στο κεφάλι μ' ένα μαρμάρινο αγαλματίδιο αλόγου που άρπαξε απ' το γραφείο του νεκρού. Ματωμένα κομμάτια από το αγαλματίδιο βρέθηκαν πάνω στο χαλί. Μπουκαλάκια και βάζα από τα ντουλάπια ήταν σπασμένα στο πάτωμα. Δεν ήταν σαφές αν ο δολοφόνος μπήκε στο σπίτι κρυφά ή αν ήταν γνωστός του Ρεσάτ Χιουσεϊν και τον έμπασε ο ίδιος μέσα.

Ο Σωκράτης άκουγε τον επιθεωρητή χαϊδεύοντας το λεπτό, μαύρο μουστάκι του.

«Με τους γείτονές του μιλήσατε;» ρώτησε ακουμπώντας το δάχτυλό του στον κρόταφο.

«Φυσικά, παλιόφιλε. Δεν είδαν κανέναν να μπαίνει ή να βγαίνει απ' το σπίτι».

«Μη μου πεις! Μου φαίνεται πως αυτή η ιστορία θα μας ταλαιπωρήσει αρκετά».

Ο επιθεωρητής κούνησε το κεφάλι του προβληματισμένος. Έπειτα ζήτησε τον λογαριασμό μ' ένα νεύμα προς την κουζίνα.

Βγήκαν από το καφενείο και περπάτησαν μαζί μέχρι το σπίτι του Τζεβντέτ Σαμί, τρία στενά πιο πέρα. Χώρισαν μπροστά στην πόρτα. Ο Σωκράτης συνέχισε τον δρόμο του ανάμεσα στα ξύλινα σπίτια με τα καφασωτά παντζούρια. Ανέβηκε σε μια άμαξα που περίμενε επιβάτη δίπλα σε έναν τουρμπέ* στολισμένο με κεριά και τάματα. Την έσερναν δυο άλογα. Καθώς περνούσαν μπροστά από ένα τζαμί, έγειρε πίσω κι έβγαλε την ταμπακέρα του.

Ο Σωκράτης Ελισαίος ήταν ιδιωτικός ντετέκτιβ. Έκανε έρευνες σχετικά με Σμυρνιούς εμπόρους για λογαριασμό ευρωπαϊκών εταιρειών που ήθελαν να κάνουν δουλειές μαζί τους, έτρεχε πίσω από επιχειρηματίες που εξαφανίζονταν χωρίς να πληρώσουν τα χρέη τους, τον απασχολούσαν υποθέσεις εξαπάτησης. Με τον Τζεβντέτ Σαμί γνωριζόταν περίπου πέντε χρόνια. Στην προσπάθειά του να επιλύσει μυστηριώδεις υποθέσεις, περνούσε συχνά από το καρακόλι** για να συλλέξει πληροφορίες. Με τη σειρά του βοηθούσε κι εκείνος την αστυνομία για ορισμένα θέματα. Παρ' όλα αυτά, ήταν η πρώτη φορά που ο Τζεβντέτ Σαμί ζητούσε τη συνδρομή του σε μια υπόθεση ανθρωποκτονίας.

Η άμαξα κατέβαινε την πλαγιά προς τον εβραϊκό μαχαλά, όταν ο Σωκράτης άναψε τσιγάρο. Άρχισε να σκέφτεται πώς θα τα έβγαζε πέρα με μια δουλειά που δεν έμοιαζε καθόλου με όσες είχε αναλάβει μέχρι τότε.

---

* Οθωμανική επιτύμβια στήλη.

** Αστυνομικό τμήμα